

Mokestinių ginčų komisija

prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

VEIKLOS ATASKAITA 2025

2026 m. vasario 27 d.
Vilnius

TURINYS

PIRMININKĖS ŽODIS	2
STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS ____	4
PROGRAMŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS	12
KREIPIMASIS Į ESTT IR PRIIMTAS ESTT SPRENDIMAS PAGAL KOMISIJOS PRAŠYMĄ.....	17
2025 METŲ AKTUALŪS KOMISIJOJE NAGRINĖTŲ MOKESTINIŲ GINČŲ PAVYZDŽIAI	20
Ginčai dėl pridėtinės vertės mokesčio (PVM).....	20
Ginčai dėl pelno mokesčio (PM)	22
Ginčai dėl gyventojų pajamų apmokestinimo	23
Ginčai dėl maitinimo mokesčių.....	25
Taršos mokestiniai ginčai	27
APIBENDRINIMAS	29

PIRMININKĖS ŽODIS

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) yra nepriklausoma ikiteisminė specializuota institucija, nagrinėjanti mokestinius ginčus. Komisijai pavestos funkcijos užtikrina tinkamas sąlygas asmenims įgyvendinti teisę mokestinius ginčus spręsti ikiteisimine tvarka, nesikreipiant į teismą, ir leidžia užtikrinti greitą teisinį tikrumą ankstyvojoje ginčo stadijoje, t. y. įgyvendinti teisę į ekonomišką ir operatyvią pažeistų teisių gynybą alternatyviu neteisminiu būdu. Komisijoje išgrynintos faktinės aplinkybės ir pateiktos profesionalios mokestinės analizės išvados prisideda prie mokesčių teisės normų aiškinimo ir taikymo praktikos formavimo, į kurią atsižvelgia ne tik administracinių teismų teisėjai, bet ir mokesčių mokėtojai bei mokesčių administratoriai savo veikloje.

2025 metais Komisija, siekdama tinkamai išnagrinėti skundą, aktyviai bendradarbiavo su Europos Sąjungos Teisingumo Teismu (toliau – Teisingumo Teismas arba ESTT), kuris yra pripažinęs Komisiją teismine institucija. Praeitais metais buvo kreiptasi į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo, ginčų metu susidūrus su sudėtingomis tarptautinėmis situacijomis, susijusiomis su dirbtiniais dariniais, kurių sprendimui aktualus ir Europos Sąjungos (toliau – ir ES) teisės aktų taikymas. Pastaraisiais metais Komisija tapo viena aktyviausių institucijų šioje srityje Lietuvoje. Be to, praeitais metais Komisijos darbuotojai lankėsi Teisingumo Teisme, kur vyko susitikimai ir seminarai su Teisingumo Teismo teisėjais, generaliniu advokatu bei kitais darbuotojais. ESTT atstovai ne tik pateikė praktinių rekomendacijų ir pristatė ESTT aktualijas, bet ir pripažino jau pateiktų Komisijos prašymų kokybę ir svarbą.

Praeitais metais daugiausia ginčų kilo dėl pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM), gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM), muitų mokesčių. Nepatvirtintų mokesčių administratorių sprendimų dalis sudarė net 58 procentus. Komisijos išnagrinėtų mokestinių ginčų bendra suma sudarė 17,8 mln. Eur.

Vienas iš svarbių rodiklių, apibūdinančių Komisijos rezultatus, yra sprendimų stabilumo rodiklis, parodantis, kokia dalis Komisijos sprendimų liko nepakeista. Praėjusiais metais teismuose daugiau kaip 79 procentai apskųstų Komisijos sprendimų buvo patvirtinti.

Viena iš Komisijos veiklos krypčių – siūlymų teikimas, sprendžiant probleminius mokesčių klausimus. Praeitais metais įsigaliojo Komisijos inicijuoti Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) nuostatų pakeitimai,

susiję su atleidimu nuo baudų ir delspinigių arba jų sumažinimu, kurie yra reikšmingas žingsnis stiprinant mokesčių mokėtojų teises ir užtikrinant teisingesnį baudų bei delspinigių taikymą.

Siekiame užtikrinti patogų ir efektyvų ginčų nagrinėjimo procesą ginčo šalims. 2025 metais Komisija kartu su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) įgyvendino iniciatyvą, skirtą supaprastinti skundo pateikimą ir sumažinti administracinę naštą mokesčių mokėtojams. Mokesčių mokėtojams sudarytos patogesnės sąlygos pateikti skundus elektroniniu būdu.

Tikime, kad Komisijos veikla yra svarbi visuomenei, todėl aktyviai ją informuojame apie savo veiklą. 2025 metais Komisija iniciavo renginius ir diskusijas su teismais, akademinė bendruomene, mokesčių administratoriais ir mokesčių teisės srities ekspertais. Naudodamasi viešosios komunikacijos kanalais, Komisija plečia visuomenės žinias apie mokestinius ginčus, mokesčių mokėtojų klaidas ir nuolat primena apie galimybes ginti savo teises. Komisija kartu su Vilniaus universitetu ir Lietuvos Respublikos Seimu surengė tarptautinę praktinę mokslinę konferenciją, kurioje akademikai, teisėjai ir praktikai pristatė ne tik mokesčių ir ginčų aktualijas, bet ir dalinosi praktinėmis įžvalgomis, ką galima tobulinti šioje srityje.

Praeitais metais Komisija pirmą kartą užmezgė tiesioginius tarptautinius ryšius su analogiška užsienyje veikiančia institucija – Airijos mokestinių ginčų komisija, su kuria dalinosi gerąja praktika nagrinėjant ginčus ir įgyvendinant veiklos efektyvinimo pokyčius.

Įgyvendindami Komisijos tikslus, skiriame ypatingą dėmesį darbuotojų profesionalumo išlaikymui, plečiant kvalifikacijos kėlimo apimtį.

Šiuo metu galiojantis mokestinių ginčų teisinis reguliavimas nebeatitinka ginčo dalyvių lūkesčių ir praktinių realiųjų, todėl reikalauja peržiūros. Pokyčiai turėtų būti nukreipti į platesnes galimybes asmenims pasinaudoti profesionalia specializuota mokestinių situacijų peržiūra Komisijoje – ne tik plečiant mokestinių ginčų ratą, bet ir supaprastinant procedūras, kurios leistų efektyviau įgyvendinti asmenų teises į gynybą. 2025 metais Komisija pateikė įstatymų pakeitimų pasiūlymus šioje srityje.

2025 metai Komisijai buvo nuoseklaus profesinio augimo, institucinio stiprėjimo ir aktyvaus dalyvavimo formuojant mokestinių ginčų praktiką laikotarpis. Komisija kryptingai siekė užtikrinti aukštą sprendimų kokybę, procesinį efektyvumą ir mokesčių mokėtojų teisių apsaugą, taip pat aktyviai dalyvavo teisėkūros procese. Šie rezultatai patvirtina svarų Komisijos, kaip kompetentingos ir patikimos ikiteisminės mokestinių ginčų nagrinėjimo institucijos, vaidmenį Lietuvos teisinėje sistemoje.

Komisijos pirmininkė Vilma Vildžiūnaitė

STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Mokestinis ginčas kyla, kai fizinis ar juridinis asmuo nesutinka su VMI, Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – MD), Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – AAD) ar kitų valstybės institucijų priimtu sprendimu.

Tinkamas mokestinio ginčo nagrinėjimas užtikrina mokesčių mokėtojų teisių apsaugą ir didina mokesčių administravimo sistemos teisėtumą. Praktika rodo, kad būtent mokestiniai ginčai dažnai atskleidžia mokesčių teisės reguliavimo spragas, kurias vėliau taiso įstatymų leidėjas.

Komisijos pagrindinis tikslas – objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojo skundą ir priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą. Komisiją sudaro Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) paskirti konkurso būdu atrinkti 5 valstybės pareigūnai – Komisijos pirmininkas ir 4 Komisijos nariai. Atlikdama pavestas funkcijas, Komisija vadovaujasi teisėtumo, pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms, atvirumo bei veiklos efektyvumo principais.

Mokestinis ginčas – įstatymuose įtvirtintas mechanizmas, leidžiantis patikrinti, ar mokesčių administravimo sprendimai priimami laikantis teisės aktų reikalavimų. Ypatingą reikšmę mokesčių administravimo procese įgyja mokesčių mokėtojų teisės, kurių samprata grindžiama principu, kad valstybė turi teisę rinkti mokesčius, bet tik pagal taisykles ir su tam tikromis įstatymais nustatytais ribomis.

Komisija siekia stiprinti visuomenės pasitikėjimą teisingumo sistema, didinti ikiteisminių mokestinių ginčų sprendimo galimybes, kadangi toks ginčų nagrinėjimo būdas mažina teismų darbo krūvius, trumpina ginčų nagrinėjimo terminus, užtikrina paprastą, kokybišką ir efektyvų ginčų nagrinėjimo procesą.

Šiuo metu nustatyti tokie Komisijos veiklos prioritetai:

1. Tinkamai įgyvendinti asmenų teises į mokestinių ginčų nagrinėjimą ikiteismine tvarka;
2. Objektyviai išnagrinėti pareiškėjų skundus dėl mokesčių administratorių sprendimų ir priimti teisėtus bei pagrįstus sprendimus nustatytais terminais;
3. Didinti pasitikėjimą Komisija, plėtoti švietėjišką veiklą ir didinti darbuotojų profesionalumą;
4. Tobulinti mokestinių ginčų nagrinėjimo procesą ir jo įgyvendinimą;
5. Didinti tarptautinį ir nacionalinį bendradarbiavimą su teisminėmis, ikiteisminėmis ar kitomis valstybės institucijomis ir asocijuotomis organizacijomis.

Komisijos įsteigimo tikslas – sukurti efektyvią alternatyvą teisminiam mokestinio ginčo nagrinėjimui. Ikiteisminis mokestinių ginčų nagrinėjimas Komisijoje užtikrina greitą ir veiksmingą asmens pažeistų teisių gynybą, suteikia papildomą teisinės gynybos

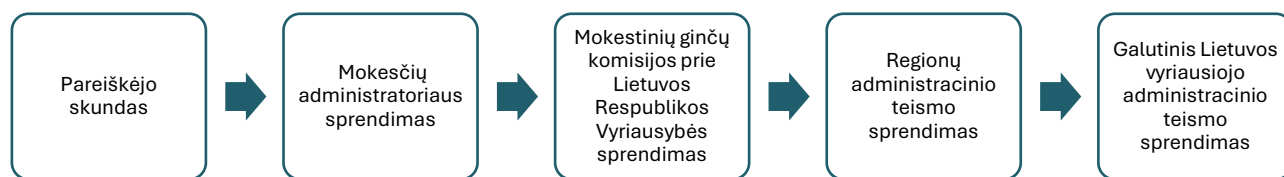
apsaugos lygį prieš kreipiantis į teismą, leidžia išspręsti mokestinius ginčus operatyviau ir mažesniais kaštais, kartu mažinant teismų darbo krūvį.

Efektyvus mokestinių ginčų sprendimas priklauso ne tik nuo teisės aktų kokybės, bet ir nuo institucinio mechanizmo, kurio pagrindu tie ginčai yra nagrinėjami. Pažymėtina, kad ginčus sprendžiančios institucijos turi pasižymėti aukšta teisine kompetencija, institucine nepriklausomybe, skaidrumu ir atskaitomybe visuomenei. Institucinė nepriklausomybė šiuo atveju reiškia ne tik formalų atsiskyrimą nuo mokesčių administratoriaus, bet ir faktinį gebėjimą priimti sprendimus, nepatiriant išorinio spaudimo.

Komisija savo veikloje teoriškai įtvirtina tarpinės institucijos funkciją – ji turi būti nepriklausoma tiek nuo VMI, MD, AAD ir kitų valstybės institucijų, tiek nuo mokesčių mokėtojų interesų. Ikiteisminėse ginčus nagrinėjančiose institucijose yra taikomos supaprastintos procedūros bei terminai ir tai skatina mokesčių mokėtojus rinktis alternatyvų ginčų sprendimo būdą vietoje tradicinio teismo proceso.

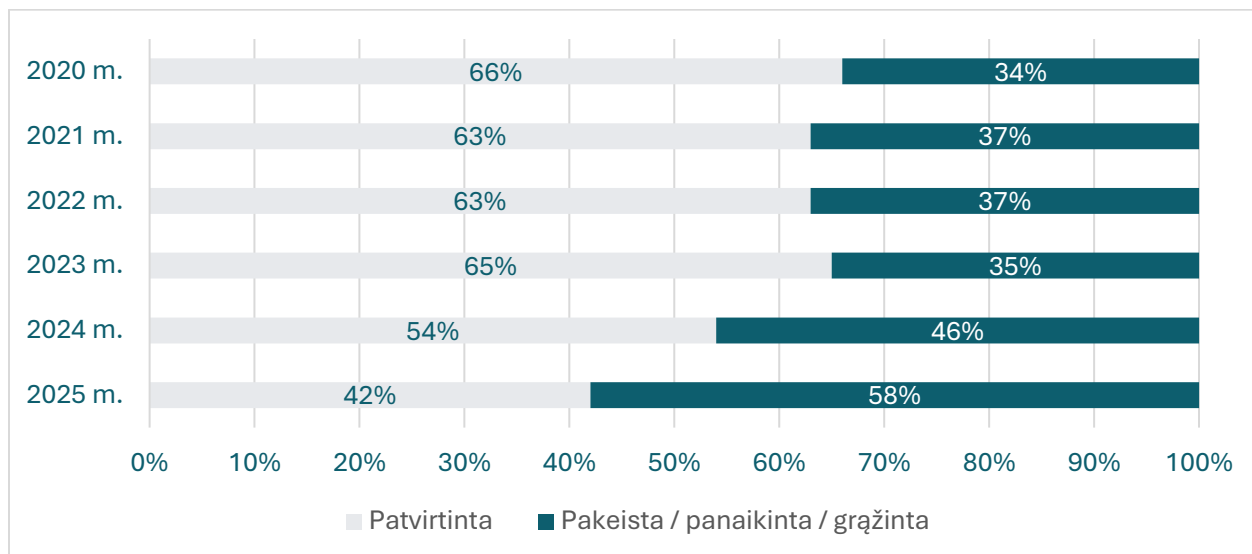
MAĮ nustatyta ir reglamentuota privaloma ikiteisminė mokestinių ginčų nagrinėjimo tvarka, o konkrečios mokestinių ginčų nagrinėjimo sąlygos ir procedūros nustatytos MAĮ ir Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamente, patvirtintame Komisijos pirmininko 2004 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 1-14 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas).

Mokestinių ginčų nagrinėjimo procedūra vykdoma tokia seka:

Grafikas Nr. 1 Mokestinio skundo nagrinėjimo procedūrinė seka

2025 metais didelę dalį skundų, dėl kurių buvo priimti sprendimai mokestinių ginčų bylose, pateikė juridiniai asmenys, t. y. 57 proc., o likusius 43 proc. pateikė gyventojai – fiziniai asmenys. Komisija 2025 m. iš viso priėmė 228 sprendimus. Pastebima tendencija, kad vis daugiau mokesčių administratoriaus sprendimų nėra patvirtinama, t. y. 2024 m. buvo nepatvirtinta 46 proc. mokesčių administratorių sprendimų, o 2025 m. – jau 58 procentai. Vadinasi, sprendimų, kuriais buvo pakeisti mokesčių administratorių sprendimai arba pilnai ar dalinai tenkinti pareiškėjų skundai, dalis, 2025 metais padidėjo 12 procentinių punktų arba 26 procentais.

Grafikas Nr. 2 Sprendimų rezultatai 2020–2025 m. (proc.)

Nemaža dalis visų pareiškėjų ginčų Komisijoje metu atstovauja patys, t. y. nesamdo nei advokatų, nei kitų teisę ir mokesčius išmanančių asmenų. Tai rodo, kad procesas yra aiškus ir paprastas – nereikia samdyti teisininkų, be to, tai ir požymis, jog pasitikima Komisijos profesionalumu. Mokestinių ginčų bylų nagrinėjimo metu taikomi bendrieji įrodinėjimo principai, bylų nagrinėjimui būdingas konfidencialumas ir operatyvumas – visi Komisijos sprendimai priimami ne vėliau kaip per 60 dienų nuo skundo gavimo. Vidutinis skundo nagrinėjimo Komisijoje terminas yra 50 dienų, tačiau Komisija yra išnagrinėjusi skundą ir per 23 dienas – tai trumpiausias skundo nagrinėjimo Komisijoje laikotarpis. Pažymėtina, kad Komisijos skaičiavimais mokestinio ginčo bylos nagrinėjimas su Regionų administracinio teismo (RAT) ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) sprendimais trunka vidutiniškai 1,8 metų. Žyminio mokesčio nebuvimas taip pat skatina mokesčių mokėtojus rinktis ginčo sprendimą Komisijoje.

Atsižvelgiant į skundų nagrinėjimo metu paaiškėjusias teisinio reguliavimo spragas bei siekiant veiksmingai tobulinti mokestinių ginčų sprendimo sistemą Lietuvoje, būtina ne tik peržiūrėti Komisijos veiklos teisinį reglamentavimą, bet ir stiprinti jos institucinį statusą, siekiant didesnio nepriklausomumo.

2025 metais buvo priimti reikšmingi Komisijos veiklai teisės aktai bei pateikti Komisijos parengti pasiūlymai dėl mokestinių ginčų srities tobulinimo. 2025 m. birželio 19 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 37¹, 38, 39, 40¹, 48, 61², 68, 71, 88, 100, 108, 140, 141, 148, 155, 159 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 37², 61⁵ ir 61⁶ straipsniais įstatymą (TAR, 2025-06-30, Nr. 2025-11978), kuriuo patikslintos Komisijos narių teisės ir pareigos, Komisijos pirmininko įgaliojimai.

2025 metais Komisijos buvo inicijuoti pasiūlymai mokestinių ginčų teisinio reguliavimo tobulinimo srityje. Komisija parengė ir pateikė įstatymų pakeitimų pasiūlymus, kuriais siekiama suvienodinti ir išplėsti ikiteisminę mokestinių ginčų nagrinėjimo tvarką taip,

kad ji apimtų visus ginčus, susijusius su mokesčiais. Pasiūlyme buvo akcentuota, kad šiuo metu galiojantis reglamentavimas, su mokesčiais susijusius ginčus dirbtinai skaidantis į „mokestinius“ ir „nemokestinius“ bei neapimdamas tam tikrų sričių, pavyzdžiui, mokesčio už gamtos išteklius, ginčų dėl mokestinių nuostolių, lemia nevienodą procesą, teisinį neapibrėžtumą ir praktines klaidas pasirenkant ginčą nagrinėjančią instituciją. Visus ginčus, kylančius dėl mokesčių administravimo funkcijų įgyvendinimo, sutelkus vienoje specializuotoje institucijoje – Komisijoje, būtų efektyviai panaudojama Komisijos sutelkta kompetencija mokesčių srityje, padidėtų teisinis aiškumas ir būtų užtikrinta veiksmingesnė mokesčių mokėtojų teisių apsauga. Be to, pakeitimais buvo siūloma stiprinti Komisijos statusą, kompetenciją ir aiškiai sureguliuoti ginčų nagrinėjimo procesą.

Tobulėjant skaitmenizavimui ir IT, nuo 2024 m. Komisija kartu su VMI įgyvendino iniciatyvą, skirtą supaprastinti skundo pateikimo formą ir sumažinti administracinę naštą mokesčių mokėtojams. Nuo 2025 m. lapkričio mėn. mokesčių mokėtojai gali pasinaudoti pirmąja el. paslauga mokestinio ginčo srityje. Paspaudus nuorodą į elektroninę skundo formą, kuri yra nurodoma VMI sprendimo pabaigoje esančioje apskundimo tvarkoje, ir prisijungus per elektronines prisijungimo priemones (Elektroninius valdžios vartus, „Smart-ID“ ar kitas prisijungimo priemones), galima užpildyti ir pateikti skundą Komisijai.

2025 metais vykdant Vyriausybės priimtus sprendimus pagal informacinių technologijų (toliau – IT) paslaugų sutartį su Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra (toliau – VSSA) dėl valstybės informacinių technologijų infrastruktūros konsolidavimo ir jos valdymo optimizavimo, buvo toliau tęsiamas Komisijos valdomos informacinių ryšių technologijų infrastruktūros bei duomenų perkėlimas į VSSA valdomą centralizuotai teikiamų IT paslaugų infrastruktūrą ir į valstybinį duomenų centrą „G-Cloud“. Kuriam saugi ir kontroliuojama kompiuterinių darbo vietų aplinka. Komisijos pirmininkės 2025 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 1-2025/41 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 30 d. įsakymo Nr. 1-48 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentų valdymo tvarkos aprašo“ pakeitimo“ buvo pakeistas Komisijos dokumentų valdymo tvarkos aprašas ir supaprastintas dokumentų administravimas.

Palengvinus skundo pateikimą dėl VMI sprendimo, Komisija ir toliau siekia bendradarbiauti su kitomis institucijomis. 2025 m. lapkričio 25 d. Komisija dalyvavo susitikime su Vartotojų teisių apsaugos tarnyba, kuri kaip ikiteisminė institucija nagrinėja ginčus, kilusius tarp vartotojų ir prekių / paslaugų pardavėjų. Susitikimo metu buvo pasidalinta patirtimi, kaip inovatyvūs IT sprendiniai gali prisidėti prie efektyvesnio ir vartotojui draugiško skundų pateikimo ir nagrinėjimo proceso. Vartotojų teisių apsaugos tarnyba pristatė vartotojų patogumui sukurtą įrankį, kuris suteikia galimybę paprastai ir greitai pateikti skundą dėl galimai pažeistų teisių, susirašinėti su skundą pateikusiu asmeniu, informuoti apie atliekamus veiksmus, taip sudarant galimybę asmeniui matyti su savo byla susijusią informaciją bei eigą per savo paskyrą.

Komisijos atstovai 2025 m. gruodžio 17 d. Muitinės departamente dalyvavo susitikime dėl įvairių su mokestiniais ginčais susijusių klausimų, taip pat su MD atstovais aptarė

galimybes mokesčių mokėtojams skundus Komisijai dėl MD priimtų sprendimų pateikti elektroninėje erdvėje, naudojantis informacinėmis technologijomis. Komisija taip pat planuoja glaudesnę bendradarbiavimą su AAD, siekiant užtikrinti dar paprastesnę ir aiškesnę skundų teikimo procesą. Komisija taip pat sieks įdiegti viso skundo nagrinėjimo proceso modelį, kuris suteiktų pareiškėjams ir atsakovams galimybę realiuoju laiku stebėti skundo nagrinėjimo eigą. Tokia skundo nagrinėjimo platforma būtų vertinga bei naudinga daugeliui institucijų, prisidėtų prie skaidresnio bei efektyvesnio procesų valdymo.

Komisijos pagrindinę funkciją – mokesčių mokėtojų skundų nagrinėjimą ir sprendimų priėmimą atliko 5 Komisijos nariai ir Komisijos administracija. Ataskaitiniais 2025 m. Komisijoje be narių dirbo 15 valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį (toliau kartu – darbuotojai), kurie vykdė parengiamuosius darbus, susijusius su skundų nagrinėjimu, taip pat Komisijos bendrosios veiklos srityse atliko būtinas funkcijas (dokumentų ir informacinių sistemų (IS) valdymas, finansų valdymas ir kontrolė, viešieji pirkimai, personalo, turto ir asmens duomenų valdymas).

Įgyvendinant vieną iš Komisijos veiklos prioritetų – didinti darbuotojų profesionalumą – Komisijos darbuotojai 2025 metais kėlė kvalifikaciją, dalyvaudami įvairaus pobūdžio mokymuose ir renginiuose, tiek tobulindami profesines žinias, tiek gilindami bendruosius įgūdžius. Visi Komisijos darbuotojai 2025 metais dalyvavo kvalifikacijos kėlimo renginiuose ir mokymuose. 2025 m. Komisijos darbuotojai ne tik gilino dalykines mokestines žinias, bet ir tobulino kvalifikaciją Viešojo valdymo agentūros viešojo sektoriaus kompetencijų ugdymo erdvėje (e-mokymosi platformoje „Viešojo sektoriaus kompetencijų ugdymo erdvė“) organizuojuose nuotoliniuose mokymuose, tokiuose kaip Efektyvus problemų sprendimas komandoje, Lyderystė projektų komandose, Skaitmeninių strategijų ir iniciatyvų įgyvendinimas, gilino žinias interesų konfliktų valdymo srityje. Komisijos nariai ir darbuotojai mokestinių ginčų klausimais kėlė kvalifikaciją dėl dažniausiai ginčiuose nagrinėjamo mokesčio – PVM taikymo.

Siekdama ne tik kelti kvalifikaciją, bet ir plėtoti tarptautinius santykius bei dalytis gerąja praktika, Komisijos narių ir darbuotojų delegacija 2025 m. balandžio 29–30 dienomis lankėsi ESTT Liuksemburge, kur vyko susitikimai ir diskusijos su Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo teisėjais, generaliniu advokatu, teisininkais-lingvistais bei kanceliarijų darbuotojais. Vienas iš vizito tikslų – siekis geriau suprasti, kaip rengti prašymus dėl prejudicinių sprendimų ir koks jų vaidmuo padedant vienodai taikyti ES teisę. Daug dėmesio skirta mokestinių ginčų ypatumams ir naujausiai ESTT praktikai šioje srityje. Vizito ESTT metu Komisijos pirmininkė Vilma Vildžiūnaitė ir narė Gvida Ivanauskienė pristatė Lietuvos aktualijas mokestinių ginčų srityje, naujausius mokestinių teisės aktų pokyčius ir mokesčių reformos galimą poveikį, diskutuota su ESTT teisininkais-lingvistais apie aktualią ESTT praktiką mokestiniuose ginčiuose.

Komisija ir 2026 metais orientuosis į Komisijos darbuotojų kompetencijų, apimančių ne tik srities žinias, gebėjimus ir įgūdžius, bet ir naujų technologijų, naujovių diegimo įgūdžius, ugdymą, užtikrindama nuolatinį jų mokymąsi. Kompetencijas ugdantis darbuotojas yra veiklus, atsakingas, norintis ir gebantis nuolat mokytis, prisidėti prie Komisijos veiklos tobulinimo.

2025 metais Komisijos atstovai dalyvavo daugelyje tarpinstitucinių susitikimų, organizavo renginius, praktinę-mokslinę konferenciją, patys skaitė pranešimus mokesčių tematikos konferencijose.

Komisija nuosekliai stiprina bendradarbiavimą su teismų ir mokesčių administratorių institucijomis bei socialiniais partneriais. Metų pradžioje vyko apskritojo stalo diskusija „Teisė ginčyti. Kokių pokyčių reikia?“. Diskusijoje dalyvavo Komisijos nariai, Lietuvos advokatūros, Investuotojų forumo, Smulkaus ir vidutinio verslo tarybos, Lietuvos mokesčių konsultantų asociacijos, Finansų ministerijos atstovai bei Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkai. Renginio metu aptarti skundo padavimo ir nagrinėjimo terminai, mokestinio ginčo sąvokos taikymo ribos, atsiliepimų teikimo ir trečiųjų asmenų įtraukimo galimybės, ginčo išlaidų kompensavimas, sprendimų skaidrinimas ir praktikos viešinimas.

Praeitais metais vyko susitikimai su teismų atstovais. Sausio 17 d. vyko susitikimas, skirtas mokestinių ginčų bylų darbiniais organizaciniais klausimams aptarti. Susitikime su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) vadovais Komisijos pirmininkė sutarė dėl gerosios praktikos dalijimosi, darbuotojų kompetencijų stiprinimo ir galimybės naudotis Lietuvos teismų e. paslaugų portalu, kad ikiteisminių procesų efektyvinimas būtų nuoseklus. Kitame susitikime, kuriame dalyvavo RAT vadovai, buvo suderinti priimtinausi procesinių dokumentų ir su skundžiamais Komisijos sprendimais susijusios medžiagos perdavimo būdai, siekiant sklandaus bylų nagrinėjimo.

Sausio 23 d. Komisijos narė Gvida Ivanauskienė Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacijos konferencijoje pristatė pranešimą „Mokestinių ginčų komisijos patirtys 2024 m.“, apžvelgdama naujausią Komisijos ginčų statistiką bei pateikdama 2024 m. nagrinėtų įdomesnių mokestinių ginčų apžvalgą, susijusias su „ekonominės veiklos“ identifikavimo problematiniais aspektais PVM kontekste bei su ginčiuose nustatyta mokesčių teisės aktų nuostatų taikymo ir aiškinimo neaiškumais, lėmusiais neteisingą mokestinių prievolių apskaičiavimą tiesioginių mokesčių kontekste; pristatyti ir ginčai dėl kurių buvo kreiptasi į ESTT.

Sausio mėn. pabaigoje Komisija taip pat tęsė dialogą su mokesčių administratoriumi (VMI). Susitikime dalyvavo Komisijos narės, VMI Teisės departamento atstovai. Buvo detaliai aptarta bylų medžiagos kokybės gerinimo tvarka, elektroninių bylų formavimas, įrodymų fiksavimo praktika ir VMI kuriamas skundo pateikimo Komisijai supaprastinimas.

Komisijos atstovai taip pat dalyvavo Europos administracinių teismų teisėjų asociacijos mokesčių darbo grupėje, kur diskutuota apie PVM sukčiavimo ir vengimo problematiką, proporcingumo taikymą bei prevenciją, pristatytos Komisijos įžvalgos dėl ESTT praktikos. Komisijos pirmininkė Vilma Vildžiūnaitė susitikime skaitė pranešimą „PVM sukčiavimas ir piktnaudžiavimas ES Teisingumo Teismo praktikoje“. Komisijos atstovų dalyvavimas tokiuose susitikimuose suteikia galimybę apsiukeisti patirtimi su kitų valstybių ekspertais bei plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą.

Gegužės 27 d. įvykusioje 12-ojoje muitinės praktikų konferencijoje Komisijos narė Jurgita Narkevičiūtė pristatė aktualiausias problemas, kylančias dėl neužbaigtų tranzito procedūrų. Pranešime „Tranzitas: Mokestinių ginčų komisijos ir teismo patirtis“ buvo aptarta Komisijos praktinė patirtis nagrinėjant bylas, susijusias su ES ir bendrojo tranzito procedūrų neužbaigimu, atsakomybės pasidalijimu tarp procedūrų vykdytojų, vežėjų ir muitinės, įrodymų rinkimu bei klaidų taisymu.

Rugsėjo 18 d. Komisija kartu su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija organizavo „Skaidrumo pusryčius“. VTEK atstovės pristatė pagrindinius viešųjų ir privačių interesų derinimo principus, paaiškino, kada būtina deklaruoti interesus ar nusišalinti, kokie ribojimai taikomi sprendimų priėmimo bei kokia atsakomybė kyla už pažeidimus. Taip pat buvo aptarti praktiniai deklaracijų pildymo aspektai, interesų konfliktų valdymo priemonės bei darbuotojų sąmoningumo svarba siekiant užtikrinti skaidrumą.

Komisijos pirmininkė Vilma Vildžiūnaitė nuosekliai komunikavo, kad ikiteisminis mokestinių ginčų procesas – greita, nepriklausoma ir aiškumo suteikianti ginčo sprendimo stadija, o sprendimų stabilumas ir operatyvumas kuria teisinį tikrumą. Vienas iš tokių atvejų – konferencija „Įmonių finansai 2025“, kurioje Komisijos pirmininkė pristatė naujausias mokestinių ginčų tendencijas ir praktikos pavyzdžius, aktualius verslui bei mokesčių srities specialistams

Taip pat, kaip minėta, šiais metais lapkričio 14 d. kartu su Lietuvos Respublikos Seimu (toliau – Seimas) ir Vilniaus universitetu surengta tarptautinė praktinė mokslinė konferencija „Mokesčiai ir ginčai: kur galime tobulėti?“. Pranešimus skaitė ir savo patirtimi bei įžvalgomis dalijosi mokesčių srities praktikai, mokslininkai, teisėjai, Komisijos nariai, ekonomistai, profesorai, advokatai ir kiti šios srities profesionalai. Mokestinių ginčų svarbą sveikinimo kalbose akcentavo Seimo Biudžeto ir finansų komiteto ir Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkai, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanas, LVAT pirmininkė, Lietuvos Respublikos finansų ir teisingumo viceministrai. Konferencijos pranešėjai ne tik diskutavo apie mokesčių teisės aktualijas, teismų praktikos tendencijas, bet ir kėlė problemas bei pasiūlymus dėl galimo jų sprendimo. Taip pat sulaukta svečių iš Airijos, kurie dalijosi savo šalies patirtimi. Airijos mokestinių ginčų komisijos pirmininkė Marie-Claire Maney pristatė pranešimą „Mokestinių ginčų komisijos pokyčiai: pažanga ir iššūkiai nuo 2020 m.“ Airijos kolegų patirtis yra analizuojama ir Komisijoje rengiant siūlymus dėl mokestinių ginčų proceso tobulinimo Lietuvoje. Konferencijoje Komisijos narė Jurgita Narkevičiūtė pranešime „Teisės šakų sankirta: mokestinių ir baudžiamųjų procesų praktinės problemos“ pristatė mokestinių ginčų ir baudžiamųjų bylų sankirtos aktualias problemas, Komisijos narė Gvida Ivanauskienė pranešime „Mokestinio ginčo anatomija: reguliavimo ir interpretavimo paralelės“ akcentavo mokestinio ginčo sąvokos plėtros ir ginčo proceso supaprastinimo svarbą.

2025 metais taip pat buvo didinamas ir studentų supažindinimas su mokestiniais ginčais ir jų tiesioginis įtraukimas tapti ginčų dalyviais. Kovo mėnesį surengtas tradicinis studentų renginys „Mokestinis ginčas iš arti“ kuriame susirungė į finalą patekusios Mykolo Romerio universiteto (MRU), Vilniaus Gedimino technikos universiteto (Vilnius TECH) ir dvi Vilniaus universiteto (VU) studentų komandos. Inscenizuoti posėdžiai leido

būsimiesiems profesionalams patirti ginčo procesą ir ugdyti praktinius argumentavimo įgūdžius, o transliacija Komisijos YouTube kanale užtikrino platesnį visuomenės pasiekiamumą. Be to, Komisijoje lankėsi VU Verslo mokyklos studentai, kuriems buvo suteikta galimybė iš arti stebėti realią mokestinę bylą – susipažinti su ginčo nagrinėjimo procesu, išgirsti argumentus ir suprasti, kaip priimami sprendimai.

Komisija įsitraukia ir į mokslines ekspertines diskusijas. Vienoje iš tokių Mykolo Romerio universiteto organizuotų diskusijų „Taikus ginčų sprendimas viešajame administravime: skambi idėja ar reali galimybė?“, kurioje dalyvavo ir Komisijos narė Jurgita Narkevičiūtė, dalyviai dalijosi praktine patirtimi ir įžvalgomis apie tai, kaip susitarimai, taikos sutartys, mediacija ir kiti alternatyvūs ginčų sprendimo būdai gali prisidėti prie efektyvesnio, pagarba ir pasitikėjimu grįsto viešojo administravimo.

Siekiant plėtoti švietėjišką veiklą, didesnis dėmesys skirtas viešajai komunikacijai. Komisija 2025 metais socialiniuose tinkluose pradėjo plėtoti dvi naujas rubrikas: rubrika „Mokesčių mokėtojai klausia“ skirta aptarti dažniausiai mokesčių mokėtojų užduodamus klausimus bei pristatyti pasikartojančias praktines situacijas, iš kurių galima pasimokyti. Rubrika „#MGK informuoja“ orientuota į visuomenės informavimą apie Komisijos veiklos naujienas, teisės aktų pakeitimus ir kitus aktualius pokyčius, taip siekiant didinti visuomenės informuotumą ir teisinį raštingumą.

PROGRAMŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Komisijos vykdoma programa – Mokestinių ginčų nagrinėjimas. Ataskaitiniais metais panaudoti visi 2025 m. skirti šiai programai įgyvendinti asignavimai – 922 tūkst. Eur. Komisijai skirti asignavimai buvo panaudoti mokestinių ginčų nagrinėjimui organizuoti.

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota Asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)
1	2	3	4	5	6
13 001	Mokestinių ginčų nagrinėjimas	922	922	922	100
Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama		–	–	–	–

Lentelė Nr. 1 Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

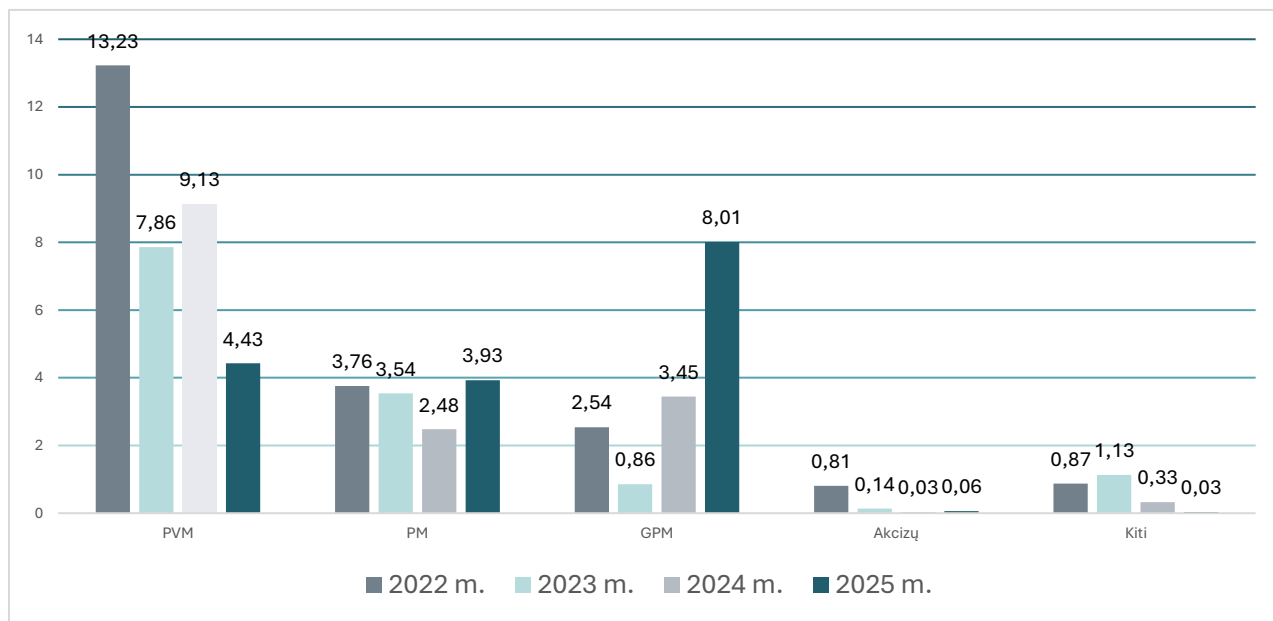
Privaloma ikiteisminė mokestinių ginčų nagrinėjimo procedūra neriboja mokesčių mokėtojo teisės po atitinkamo centrinio mokesčių administratoriaus sprendimo dėl mokestinio ginčo tiesiogiai kreiptis į teismą. Pagal pateiktą VMI informaciją 4 atvejais mokesčių mokėtojai pasirinko tiesiogiai apskųsti VMI sprendimus teismui.

Komisija 2025 metais išnagrinėjo mokesčių mokėtojų skundų dėl 17,8 mln. Eur mokesčių, iš jų 9,8 mln. Eur mokesčių buvo patvirtinta, 2,1 mln. Eur mokesčių panaikinta, o dėl 5,9 mln. Eur mokesčių skundai grąžinti nagrinėti iš naujo mokesčių administratoriams.

Visi mokesčiai	Patvirtintos Sumos (Eur)	Panaikintos Sumos (Eur)	Grąžintos Sumos (Eur)	Bendra Suma (Eur)
GPM	2 475 622	789 974	4 751 790	8 017 386
PVM	3 835 952	286 182	303 823	4 425 957
PM	3 000 658	914 599	16 419	3 931 676
Akcizai	12 200	4 389	652 443	669 032
Muitas	177 325	27 635	146 264	351 224
Kiti mokesčiai (didžiausios sumos SDJ)	245 090	6 934	12 858	264 882
MUAT	78 553	49 241	0,00	127 794
	9 825 400	2 078 953	5 883 597	17 787 950

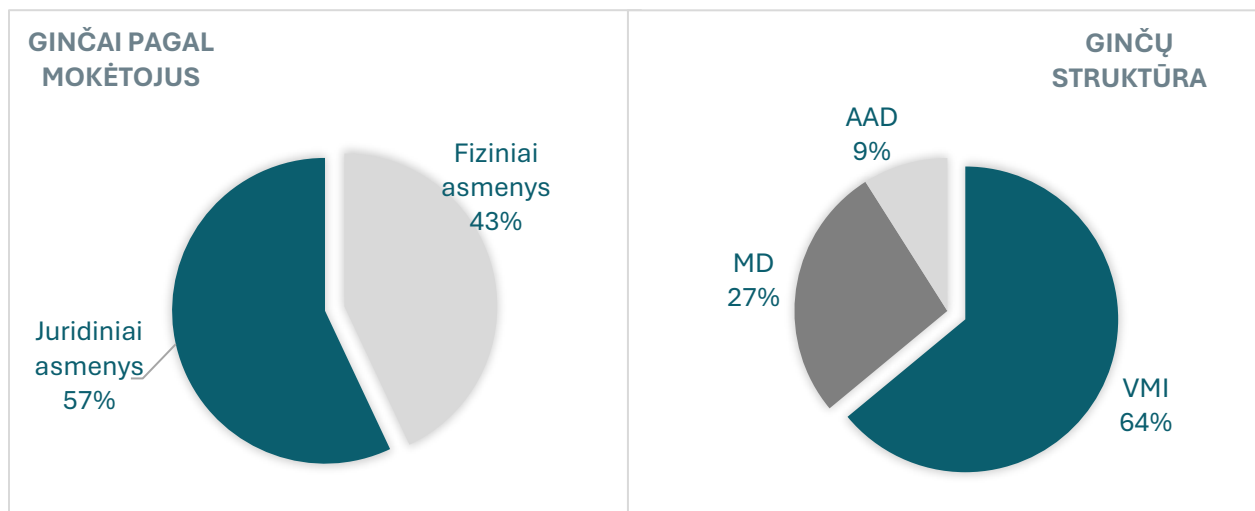
Lentelė Nr. 2 2025 m. mokestinių skundų bylų Komisijos sprendimų sumos pagal atskirus mokesčius

Nagrinėjant Komisijos sprendimus, galima pastebėti, kad didžiausios 2025 m. ginčytinos sumos buvo dėl GPM, PVM ir pelno mokesčio (toliau – PM).

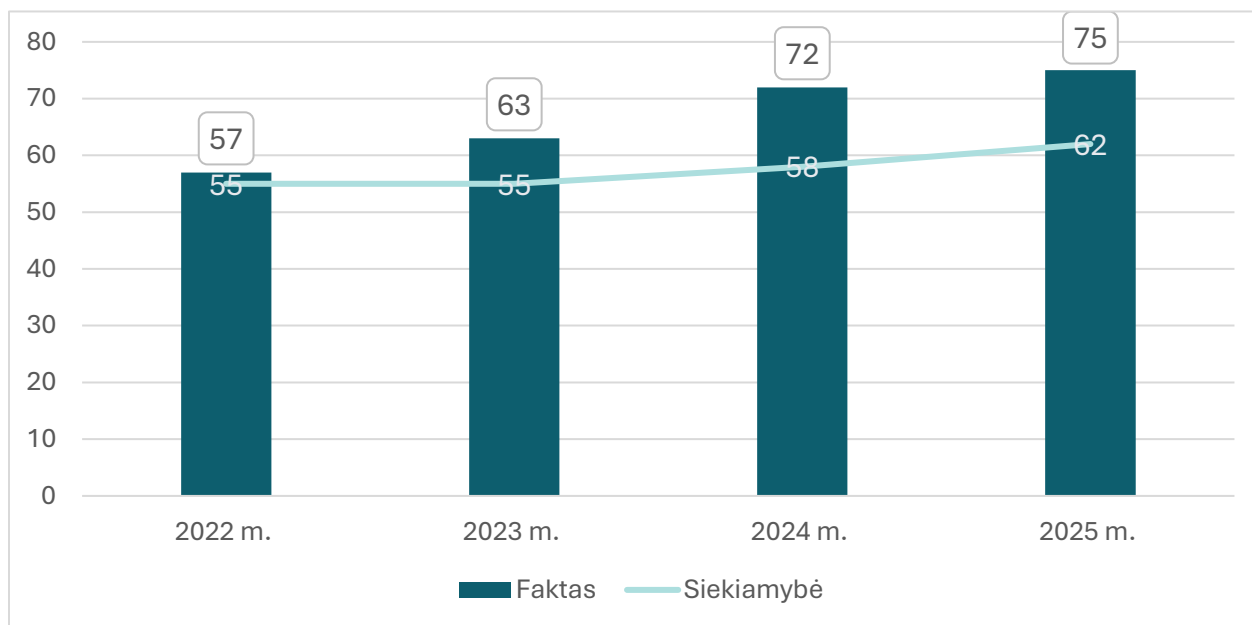
Grafikas Nr. 3 Sprendimai pagal atskirus mokesčius

Priimti 137 sprendimai mokestiniuose ginčuose, kuriuose ginčas išnagrinėtas iš esmės, likę sprendimai dėl mokestinio ginčo nagrinėjimo termino atnaujinimo / neatnaujinimo, mokestinio ginčo nagrinėjimo stabdymo ir kt. Didelę dalį skundų mokestinių ginčų bylose, dėl kurių buvo priimti sprendimai, t. y. 57 proc. pateikė juridiniai asmenys, o 43 proc. pateikė fiziniai asmenys. Pagal gautus skundus mokestinių ginčų bylose Komisija priėmė dėl šių valstybės institucijų: VMI – 64 proc., MD – 27 proc., AAD – 9 proc.

Grafikas Nr. 4 Priimti sprendimai mokestinių ginčų bylose

Aktualus kriterijus Komisijos strateginiam veiklos tikslui įvertinti yra „Įsiteisėję Komisijos sprendimai, kurių šalys neginčijo“ procentas. 2025 m. teismui buvo apskųsta 24,56 proc. Komisijos priimtų sprendimų, t. y. 75,44 proc. Komisijos sprendimų nebuvo skundžiami teismui. Šis rodiklis grindžiamas Komisijos darbuotojų profesionalumu.

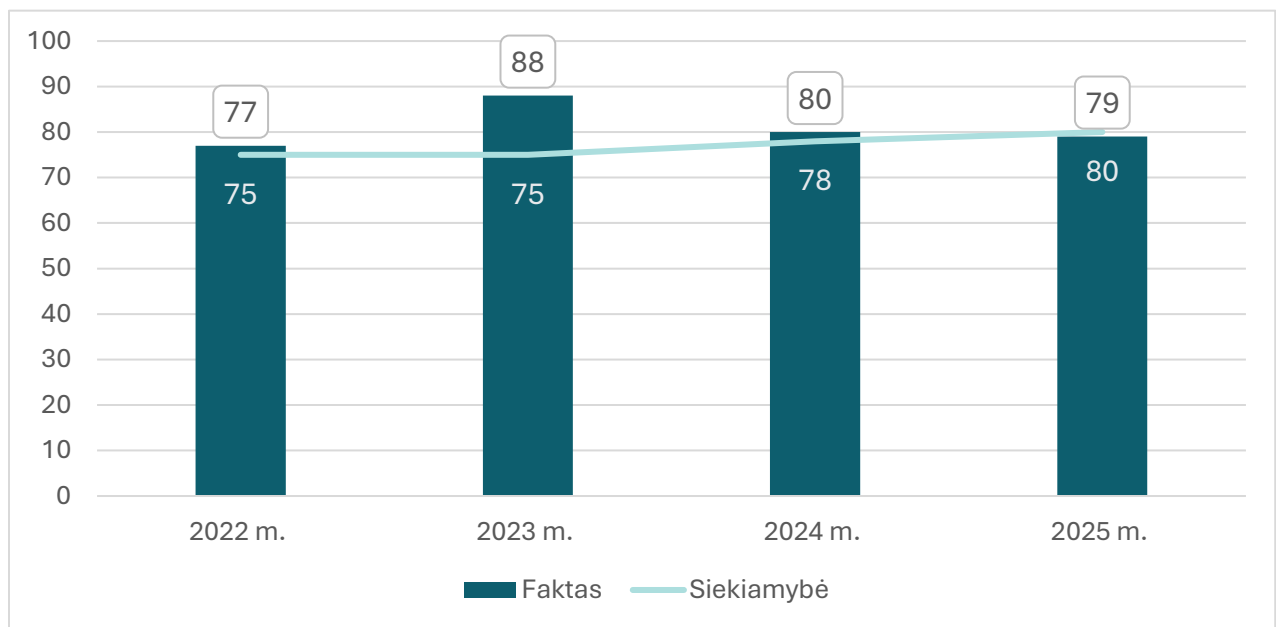
Grafikas Nr. 5 Įsiteisėję Komisijos priimti sprendimai, kurių šalys neginčijo (proc.)

Administraciniai teismai 2025 m. išnagrinėjo mokesčių mokėtojų skundų dėl 4,13 mln. Eur mokesčių, patvirtintų Komisijos sprendimais. Iš jų 3,64 mln. Eur mokesčių buvo patvirtinta, 0,33 mln. Eur panaikinta ir 0,15 mln. Eur grąžinta nagrinėti iš naujo mokesčių administratoriams.

	Patvirtintos Sumos (Eur)	Panaikintos Sumos (Eur)	Grąžintos Sumos (Eur)	Bendra Suma (Eur)
PVM	2 089 735	40 279	107 301	2 237 315
GPM	1 092 110	125 404	6 384	1 223 897
PM	72 076	139 936	0,00	212 012
Akcizai	32 452	00,00	0,00	32 452
Muitas	293 485	23 526	41 177	358 188
MUAT	35 081	0,00	0,00	35 081
Kiti mokesčiai	28 442	0,00	0,00	28 442
	3 643 381	329 144	154 862	4 127 387

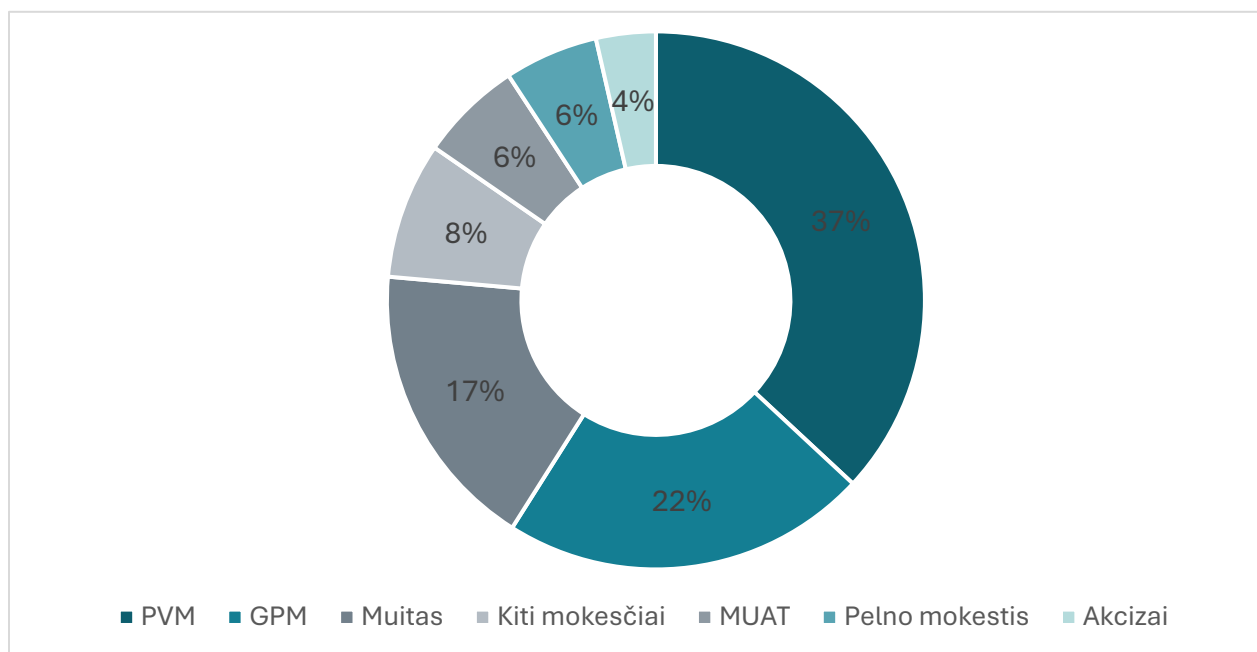
Lentelė Nr. 3 Mokestinių ginčų bylos po administracinių teismų sprendimų

RAT ir LVAT 2025 m. išnagrinėjo 53 mokestinių ginčų bylas, apskundus Komisijos sprendimą. Po RAT ir LVAT įsiteisėjusių sprendimų, 42 Komisijos sprendimai (79,2 proc.) buvo patvirtinti, 11 (20,8 proc.) – panaikintų / iš dalies pakeistų. 2025 m Komisija iš esmės pasiekė strateginiame plane nurodytą rodiklį – 79,2 proc. Komisijos sprendimų išlieka nepakeisti po RAT ir LVAT sprendimų.

Grafikas Nr. 3 Mokestinių ginčų bylose administracinių teismų priimti sprendimai, kuriais palikti nepakeisti Komisijos sprendimai (proc.)

Komisijoje 2025 m. išnagrinėtų ginčų skaičius pagal atskirus mokesčius atskleidžia, jog didžiausią dalį sudaro sprendimai dėl PVM, GPM ir muitų, toliau rikiuojasi panašią dalį sudarantys sprendimai dėl mokesčio už aplinkos teršimą (toliau – MUAT) ir PM. Išnagrinėtų ginčų dalis pagal atskirus mokesčius pateikiama grafike Nr. 7.

Grafikas Nr. 4 Išnagrinėtų ginčų dalis pagal atskirus mokesčius (proc.)

Apibendrinama 2025 m. veiklos rezultatus, Komisija pažymi, kad iš esmės įvykdė Strateginiame plane numatytas užduotis bei pasiekė nustatytus veiklos tikslus. Komisijos veiklos vertinimo kriterijus „Mokestinių ginčų bylose administracinių teismų priimti sprendimai, kuriais palikti nepakeisti Komisijos sprendimai“ (proc.). yra įvykdytas 79,2 proc. Strateginiame plane numatytas rodiklis (80 procentų) nepasiektas tik 0,8 procentų, kas sudaro nežymią dalį.

Komisija veiksmingai prisidėjo prie asmenų teisių gynimo ikiteisminėje mokestinių ginčų nagrinėjimo stadijoje, užtikrindama, kad ginčai būtų išnagrinėti iš esmės ir laiku priimti objektyvūs ir teisėti sprendimai. Svarbu paminėti, jog tai pasiekta tiek priimant tinkamus sprendimus, tiek efektyviai organizuojant veiklą.

KREIPIMASIS Į ESTT IR PRIIMTAS ESTT SPRENDIMAS PAGAL KOMISIJOS PRAŠYMĄ

Siekdama pagrindinio tikslo – tinkamai ir objektyviai išnagrinėti skundą, Komisija aktyviai naudoja savo teisę kreiptis į ESTT, kurią įgijo ESTT pripažinus Komisiją teismine institucija ESTT sprendimu byloje Nr. C-385/09. Gautos ESTT išvados leidžia išspręsti ginčą dar ankstyvojoje jo stadijoje Komisijoje, taip taupant laiką, išteklius ir sumažinant administracinių teismų krūvį. Komisija 2025 metais į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą kreipėsi vieną kartą, kadangi būtent analizuojamų ES teisės normų aiškinimas lemia apmokestinimo pagrįstumą ir mokesčių administratoriaus teisę apskaičiuoti mokestį. Tai buvo devintas kartas, kai Komisija kreipėsi į ESTT, pastaraisiais metais tapdama viena aktyviausių institucijų šioje srityje Lietuvoje.

Mokestinis ginčas, dėl kurio Komisija kreipėsi į ESTT, kilo dėl mokesčių administratoriaus išvados, jog Lietuvoje įsteigta įmonė netinkamai apskaičiavo PM nuo dividendų, kurie buvo išmokėti kitoje ES šalyje veikiančiai dukterinei bendrovei. Buvo padaryta išvada, kad sandorių grandinė (kai naujai trečiojoje valstybėje įsteigta įmonei per trumpą laiką po įsteigimo buvo parduotos patronuojančios bendrovės akcijos, siekiant suformuoti formalų įsiskolinimą už patronuojančios bendrovės akcijų įsigijimą, kai galutiniam naudos gavėjui dėl šių sandorių paskolų ir teisių perleidimo forma buvo išmokėtos reikšmingos pinigų sumos, kurių šaltinis – Lietuvos įmonės išmokėti dividendai) neatspindi ekonominės realybės ir šie sandoriai buvo atlikti dirbtinai, tokiu būdu sukuriant regimybę, jog iš Lietuvos įmonių gauti dividendai yra naudojami šiems įsiskolinimams padengti. Atsižvelgus į visus susijusius faktus ir aplinkybes, konstatuota, jog buvo siekiama mokestinės naudos, o tai prieštarauja Direktyvos 2011/96/ES bendrajai mokesčių sistemai, kuriai taikomos įvairių valstybių narių patronuojančioms ir dukterinėms bendrovėms, dalykui ir tikslui. Mokesčių administratoriaus teigimu, bendrovė pažeidė Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (toliau – PMĮ) 34 straipsnio 2 dalį ir nepagrįstai pasinaudojusi nurodyto įstatymo dividendų apmokestinimo išimtimi, išvengė PM. Mokesčių administratoriaus teigimu, buvo siekiama mokestinės naudos išvengiant mokesčio nuo dividendų mokėjimo, nes dividendai tikrinamuoju laikotarpiu buvo išmokėti per dirbtinai sukurtą sandorių grandinę, atitinkančią apsimestinio darinio pobūdį.

Komisija siekė išsiaiškinti, ar tokia praktika, kuri susiklostė šioje byloje, kai mokesčių administratorius, apmokestindamas pareiškėją, taiko kovos su piktnaudžiavimu taisyklę jos atžvilgiu, kai dividendų gavėja, yra realiai veikianti bendrovė, tačiau per ją

išmokėti dividendai kaip šaltinis buvo panaudoti apsimestinių sandorių realizavimui, yra suderinama su Direktyvos 2011/96/ES tikslais. Antruoju klausimu Komisija siekė išsiaiškinti, ar dividendų perdavimo grandinėje aplinkybė galėtų būti preziumuojama remiantis sandorių grandinėje pervedamų dividendų sumų (panašių sumų panašiais laikotarpiais) dydžių atitikimu. Kitas klausimas, kurį Komisija siekė išsiaiškinti, ar su kovos su piktnaudžiavimo taisyklės taikymo tikslais yra suderinama tai, kad poveikis taikomas pirmoje dividendų išmokėjimo grandinėje, kai apsimestiniai sandoriai, nulėmę sandorių grandinės pripažinimą dariniu, kuriuose dalyvavo kitų ES valstybių asmenys, įvyko kitoje ES valstybėje.

Taip pat Komisija siekė išsiaiškinti, ar gali būti pripažįstama mokestinė nauda pareiškėjai kaip sandorių grandinės dalyvei, jei dėl tokios grandinės sukūrimo mokestinę naudą gauna galutinis naudos gavėjas – gyventojas, šios naudos realizavimui naudojant pareiškėjos išmokėtus dividendus. Komisija ESTT pateikė ir klausimą, susijusį su išmokamų dividendų laikotarpiu ir jų išmokėjimo trukme – ar įrodymo apie darinį vertinimui reikšmingas yra tolesnio dividendų išmokėjimo grandinėje laikotarpis. Šeštuoju, paskutiniuoju klausimu, Komisija siekė išsiaiškinti, kokią įtaką kovos su piktnaudžiavimu taisyklės taikymui gali turėti pareiškėjos žinojimas apie dalyvavimą apsimestinių sandorių grandinėje. Byloje nėra įrodymų, kad pareiškėja žinojo ar galėjo žinoti apie apsimestinių sandorių buvimą, tačiau pareiškėja yra įmonių grupei priklausanti dukterinė bendrovė, kuri yra priklausoma nuo akcininko priimamų sprendimų.

Priimtas ESTT sprendimas byloje pagal Komisijos prašymą dėl dirbtinių darinių išmokant dividendus vertinimo

ESTT 2025-04-03 paskelbė sprendimą (C-228/24) byloje UAB „Nordcurrent Group“ prieš Valstybinę mokesčių inspekciją pagal Komisijos kreipimąsi. ESTT nurodė, jog vien dukterinės įmonės statusas kaip apsimestinio darinio yra nepakankamas pagrindas konstatuoti piktnaudžiavimą dividendų lengvata – reikia nustatyti mokestinę naudą. Mokestinei naudai pripažinti nepakanka vien tik dividendų lengvatos pritaikymo – turi būti įvertintas bendras mokestinis poveikis.

Šis ESTT sprendimas nustatė tam tikras gaires, kaip aiškinti kovos su piktnaudžiavimu taisyklę, nukreiptą prieš piktnaudžiavimą dividendų neapmokestinimo lengvata. ESTT priimtame sprendime pirmą kartą pateikė gaires dėl Direktyvos 2011/96/ES taikymo tais atvejais, kai ginčijamas dividendų apmokestinimas dividendų gavėjo – patronuojančios bendrovės (motininės įmonės) lygyje. ESTT pateikė tokius atsakymus į klausimus: 1) nedraudžiama nacionalinė praktika, pagal kurią patronuojančiajai bendrovei jos rezidavimo valstybėje narėje netaikomas neapmokestinimas PM už dividendus, gautus iš kitoje valstybėje narėje įsteigtos patronuojamosios bendrovės, motyvuojant tuo, kad ši patronuojamoji bendrovė yra apsimestinis darinys, nors ji nėra tarpinė bendrovė, su sąlyga, kad yra piktnaudžiavimą sudarančių elementų, o dividendais paskirstytas

pelnas susidarė iš tos pačios patronuojamosios bendrovės vardu vykdytos veiklos; 2) draudžiama nacionalinė praktika, pagal kurią kitoje valstybėje narėje įsteigtą patronuojamąją bendrovę pripažįstant apsimestiniu dariniu be išimčių vertinama tik dividendų išmokėjimo laikotarpiais buvusi situacija, nors šios patronuojamosios bendrovės įkūrimas pagrindžiamas svariomis komercinėmis priežastimis ir jos veiklos iki šių laikotarpių realumas neginčijamas; 3) tuo atveju, kai patronuojančioji bendrovė gavo dividendų iš apsimestiniu dariniu pripažintos patronuojamosios bendrovės, vien tokio pripažinimo nepakanka konstatuojant, kad patronuojančioji bendrovė, pritaikiusi dividendų neapmokestinimo pelno mokesčiu lengvatą, gavo mokestinės naudos, kuri prieštarauja iš dalies pakeistos Direktyvos 2011/96 dalykui ar tikslui.

Komisija, remdamasi aptartais ESTT išaiškinimais, priėmė sprendimą, kuriuo panaikino mokesčių administratoriaus sprendimą dalyje dėl nurodymo pareiškėjai (patronuojančioji bendrovė) sumokėti PM nuo iš dukterinės bendrovės (patronuojamoji bendrovė) gautų dividendų. Komisija, įvertinusi bendrą mokestinį poveikį, t.y. jeigu dukterinė bendrovė būtų vykdžiusi veiklą Lietuvoje, jos mokestinė našta būtų mažesnė nei ji buvo Jungtinėje Karalystėje, konstatavo, kad ginče nagrinėtos situacijos atveju mokesčių administratorius nepagrindė, jog pareiškėja, iš dukterinės bendrovės 2018–2019 m. gavusi išmokėtus dividendus, gavo mokestinės naudos, kuri, atsižvelgus į ESTT sprendime pateiktą išaiškinimą, prieštarautų Direktyvos 2011/96/ES dalykui ar tikslui. Taip pat Komisija sprendė, kad konstatavus mokestinės naudos, prieštaraujančios Direktyvos 2011/96/ES dalykui ar tikslui, nebuvimą, patronuojamosios bendrovės kaip darinio pripažinimas, vertinant atskirus etapus ar dalis, nebėra reikšmingas.

2025 METŲ AKTUALŪS KOMISIJOJE NAGRINĖTŲ MOKESTINIŲ GINČŲ PAVYZDŽIAI

Ginčai dėl PVM

1. Komisija sprendė klausimą, kai juridinis asmuo, užbaigdamas vykdytą jungtinę veiklą bei atsidalindamas į jungtinę veiklą perduotus įnašus, notariniu sandoriu jungtinės veiklos dalyviui (fiziniam asmeniui) perleido jungtinės veiklos pagrindu įgytą žemės sklypą. Komisija pripažino, jog juridinis asmuo, perleidęs žemės sklypą fiziniam asmeniui už įnašą į jungtinę veiklą, privalėjo išrašyti PVM sąskaitą faktūrą ir nuo sandorio apmokestinamosios vertės apskaičiuoti bei deklaruoti pardavimo PVM.
2. Vienoje iš Komisijos nagrinėtų bylų PVM apskaičiuotas nustačius, jog mokesčių mokėtoja veiklai vykdyti nenaudojo gyvenamojo būsto (bendrabučio), o jį tik administravo, veikdama kaip neatsiskleidęs tarpininkas, paslaugų neperpardavė gyvenamojo būsto (bendrabučio) gyventojams, todėl šio turto rekonstrukcijos vertė PVM tikslais nepripažinta mokesčių mokėtojos leidžiamais atskaitymais bei neleista PVM atskaita.
3. Byloje dėl prekių tiekimo ES buvo kilęs fakto klausimas. Komisija siekė išsiaiškinti, ar mokesčių administratorius visapusiškai įvertino visas objektyvias faktines aplinkybes konstatuodamas, jog pareiškėjo įsigytos transporto priemonės vartojimo vieta yra Lietuva. Pareiškėjas akcentavo, jog Belgija, o ne Lietuva, yra galutinė transporto priemonės vartojimo vieta PVM mokėjimui. Komisija vadovavosi ESTT jurisprudencija, susijusia su sandorio dėl naujos transporto priemonės kvalifikavimu kaip įsigijimo Bendrijos viduje, ir konstatavo, kad pareiškėjo automobilis Belgiją paliko tik laikinai ir, nepaisant trumpalaikės registracijos Lietuvoje, automobilis grįžo atgal į Belgiją, kurioje dirba ir gyvena pareiškėjas, todėl mokesčių administratorius nepagrįstai pareiškėjui apskaičiavo ir nurodė sumokėti PVM.
4. Nagrinėtas ginčas dėl mokesčių administratoriaus pareiškėjui, kaip užsienio apmokestinamajam asmeniui, negrąžinto Lietuvoje sumokėto PVM. Komisija pritarė Inspekcijos pozicijai negrąžinti pareiškėjui Lietuvoje sumokėto PVM pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVMĮ) XIII skyriuje nustatytą specialią PVM grąžinimo tvarką užsienio apmokestinamiesiems asmenims, nes pareiškėjas, perveždamas importuotas prekes į Latviją, vykdė veiklą šalies teritorijoje. Tačiau šiuo atveju Komisija išaiškino pareiškėjui, jog yra galimybė susigrąžinti Lietuvoje sumokėtą PVM ir kitu būdu – per PVM atskaitą, t. y. PVMĮ 91 straipsnyje nustatyta tvarka.
5. Komisija nagrinėjo ginčą, kilusį tarp bendrovės ir mokesčių administratoriaus dėl prekių tiekimo į kitą valstybę narę bei bendrovės teisės taikyti 0 proc. PVM tarifą.

Komisija pripažino, kad mokesčių mokėtoja nepagrįstai siekė pasinaudoti lengvatiniu mokesčio tarifu, nes bendrovė nepateikė pakankamų įrodymų pagrįsti prekės (saulėgrąžų aliejaus) išgabenimo į kitą valstybę narę fakto bei neįrodė, kad pirkėjas įgijo teisę jomis disponuoti kaip savo. Komisija priimtame sprendime akcentavo naujausią ESTT praktiką bei nurodė, kad ginčo atveju mokesčių administratoriui nėra pareigos nustatinėti bendrovės nesąžiningumo. Pažymėtina, kad 2025 metais Komisija sprendė ne vieną mokestinę situaciją, susijusią su 0 proc. PVM tarifo taikymo teisingumu.

6. Taip pat Komisija nagrinėjo bylą, kurioje bendrovei neleido taikyti maržos schemos, kuomet mokesčių mokėtoja į transporto priemonių tiekimo grandines dirbtinai įtraukė juridinius ir fizinius asmenis, siekiant mokestinės naudos. Komisija tęsia ESTT ir LVAT formuojamą praktiką, pagal kurią sukčiaujanti PVM srityje bendrovė negali pasinaudoti tokiais pačiomis teisėmis kaip sąžiningas mokesčių mokėtojas.
7. Dar viena kategorija pažeidimų PVM srityje, kuriuos nagrinėjo Komisija – kai mokesčių mokėtojai vėluoja registruotis PVM mokėtoju. Pavyzdžiui, bendrovei, vykdžiusiai nuotolinę prekybą Lietuvoje, atsirado pareiga registruotis PVM mokėtoja Lietuvoje. Inspekcija siekė gauti duomenis apie pareiškėjos pardavimus Lietuvoje, tolimesnius veiksmus dėl deklaracijų pateikimo bei registravimosi ES vidaus nuotolinės prekybos apmokestinimo schemos *One Stop Shop* (toliau – OSS) sistemoje, tačiau bendrovė informavo Inspekciją, kad savarankiškai deklaracijų netikslins ir vykdys tik Airijos mokesčių administratoriaus nurodymus. Inspekcija gavo Airijos mokesčių administratoriaus atsakymą, kuriame nurodyta, kad pareiškėja nėra įregistruota kaip vieno langelio principu veikianti įmonė (OSS), nors jos nuotoliniu būdu parduodamų prekių kiekis viršija nustatytą 10 000 Eur ribą. Atsakyme buvo pažymėta, jog šiuo metu pareiškėja nėra registruota PVM mokėtoja, nes neviršijo Airijoje nustatytos prekių pardavimo PVM ribos (75 000 Eur), kuri vėlesniais laikotarpiais buvo pakeista į 80 000 Eur. Airijos mokesčių administratorius pateikė informaciją apie pareiškėjos pardavimus į Lietuvą. Komisija, įvertinusi PVM direktyvos ir PVMĮ nuostatas dėl nuotolinės prekybos, nustačiusi, kad bendrovės pardavimų vertė Lietuvos fiziniams (neapmokestinamiesiems) asmenims viršijo nustatytą ribą, konstatavo, kad bendrovė turėjo pareigą registruotis PVM mokėtoju Lietuvoje ir sumokėti PVM.

Sprendžiant ginčus PVM srityje, jau daugelį metų kartojasi ginčai dėl panašių mokestinių pažeidimų pripažinimo pagrįstumo. Mokesčių administratorius apskaičiuoja PVM, kai mokesčių mokėtojai vengia į apskaitą traukti PVM sąskaitas faktūras, siekdami nukelti mokesčio sumokėjimo terminą; neteisingai nustato apmokestinamą PVM objektą; nepagrįstai taiko palankesnę mokesčio tarifą; netinkamai siekia pasinaudoti PVM atskaita; į buhalterinę apskaitą įtraukia fiktyvias ūkines operacijas ar dirbtines grandines; be teisinio pagrindo siekia pasinaudoti specialiomis verslo schemomis;

vėluoja / vengia tapti PVM mokėtojais; teikiami nepagrįsti prašymai dėl PVM susigrąžinimo. Komisijai teko nagrinėti ir situacijas, kai mokesčių administratorius buvo konstatavęs, jog fiziniai asmenys tik formaliai deklaruoja savo gyvenamąją vietą įsigytuose būstuose, kuriuos parduoda, taip siekdami išvengti ne tik GPM, bet nuslėpti vykdomą nekilnojamojo turto pardavimo ekonominę veiklą bei išvengti pardavimo PVM sumokėjimo. Komisiją pasiekė ne vienas ginčas, kai mokesčių mokėtojai, mokesčių administratoriaus vertinimu, siekė pasinaudoti PVM atskaita, sudarydami fiktyvius sandorius; siekė susigrąžinti pirkimo PVM, kai kontrahentas, dažniausiai susijęs su pirkėju, pardavimo PVM į biudžetą nesumokėjo; siekė į PVM atskaitą įtraukti pirkimo PVM, nors sandoriai nebuvo susiję su vykdoma PVM apmokestinamąja veikla.

Ginčai dėl PM

1. Komisija nagrinėjo mokestinį ginčą, kuriame nustatė, jog bendrovė savo akcininkui pardavė verslo centrą kartu su žemės sklypais, gautais iš miesto savivaldybės administracijos, ir metinėje PM deklaracijoje apmokestinamąjį pelną sumažino skirtumu, susidariusiu tarp bendrovės įsivertintos visuomeniniams poreikiams perduotų žemės sklypų savikainos ir sutartyje nurodytos gautų žemės sklypų vertės. Komisijos vertinimu, bendrovė nepagrįstai sutartį su savivaldybe prilygino mainų sutarčiai. Komisijos nuomone, sutarties su savivaldybe pagrindu įvyko turto perleidimas, kuriam bendrovė turėjo išrašyti PVM sąskaitą faktūrą.
2. Nagrinėtas ginčas dėl PMĮ 56¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto taikymo ir aiškinimo. Komisija sprendė, ar gali būti laikoma, kad grupės vienetų buvimo toje pačioje grupėje tam tikrą laikotarpį sąlyga reikalauja, kad visą laikotarpį nebūtų keičiama įmonių grandinė arba, priešingai, kad sąlyga būtų laikoma pažeidžiama, jei per tą laikotarpį įvyksta grupėje esančių vienetų reorganizacija, po kurios pasikeičia įmonių grupės valdymo grandinė, nors tiesiogiai mokestinių nuostolių perdavime dalyvavusios įmonės, kaip ir pradžioje jas valdžiusi patronuojanti bendrovė, išlieka toje pačioje įmonių grupėje. Komisija laikėsi nuomonės, kad PMĮ 56¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimas dėl nepertraukiamo buvimo toje pačioje vienetų grupėje turi būti suprantamas ir aiškinamas atsižvelgiant į PMĮ 2 straipsnio 7 dalyje pateiktą vienetų grupės sąvoką ir jai keliamus reikalavimus – kad grupės patronuojantysis vienetas tiesiogiai arba netiesiogiai valdytų daugiau kaip 25 proc. grupę sudarančių vieno ar kelių patronuojamųjų (dukterinių) vienetų akcijų; taip pat vertinant pačios vieneto grupės tikslus bei tikrąjį siekį. Komisijos vertinimu, akcininko pasikeitimai tolimesnėje įmonių valdymo grupės grandinėje mokestinių nuostolių perkėlimui gali daryti įtaką tuo atveju, jeigu siekiama mokestinės naudos (siekiama piktnaudžiauti mokestinių nuostolių panaudojimu) arba patronuojančiosios bendrovės, kontroliuojančiosios bendrovės arba galutinio naudos gavėjo akcininkų pasikeitimai yra tiesiogiai susiję su dirbtinėmis struktūromis ir nulemti siekiu pasinaudoti mokestiniais

nuostoliais. Priešingu atveju, reikalavimas, kad visa vienetų grupė būtų identiška du metus iki nuostolių perkėlimo dienos, gali būti sunkiai įgyvendinamas didelių koncernų / vienetų grupių atvejais.

3. Komisija nagrinėjo mokestinį ginčą, kuriame nustatyta, jog mokesčių mokėtojas, parduodamas žemės sklypus, mokesčių vengimo tikslu įformino tarpinį sandorį ir gavo mokestinę naudą, išvengdamas mokėtino PM ir PVM, tačiau ekonominio šio sandorio turinio nepagrindė. „Sutaupyta“ mokesčių forma gautos piniginės lėšos buvo perduotos pareiškėjos ir įmonės tarpininkės susijusio asmens naudojimui.

Komisija pripažino, kad patikrinimo metu nustatytos aplinkybės rodo, jog pareiškėja veikė nesąžiningai, piktnaudžiavo teise, dirbtinai sukūrė teisinę situaciją ir naudodamasi sudarytų dirbtinių sandorių, neturinčių ekonominio ir komercinio pagrindo, siekė mokestinės naudos, todėl yra pakankamas pagrindas taikyti turinio viršenybės prieš formą principą ir mokesčių bazę nustatyti atkuriant iškreipiamas ir slepiamas aplinkybes, su kuriomis mokesčių įstatymai sieja apmokestinimą ir mokestį apskaičiuoti pagal mokesčių įstatymų nuostatas, t. y. taikant MAJ 69 straipsnio 1 dalies nuostatas.

Ginčai dėl gyventojų pajamų apmokestinimo

1. Komisija nagrinėjo situaciją, ar Inspekcija pagrįstai pareiškėjos veikloje nustatė mokestinius pažeidimus. Nustatyta, kad pelno nesiekianti sporto organizacija (sporto klubas) su sportininkais (krepšininkais) buvo sudariusi sportinės veiklos sutartis. Byloje nebuvo pateikta duomenų apie tai, jog sportininkai veiklą vykdė individualios veiklos pagrindu, tuo pačiu gautos lėšos nebuvo apmokestintos kaip darbo santykiai. Sportininkams mokamas atlygis priklausė nuo krepšinininko ir sporto klubo pasiekimų bei mokesčių mokėtojos veiksmų (pvz., ar krepšinininkas bus perleistas kitam klubui) ir pan. Sutartyse buvo nurodyta, kad išmokos sportininkams yra nurodytos *neto* ir pareiškėja įsipareigoja sumokėti visus su jomis susijusius Lietuvos Respublikoje taikomus mokesčius kompetentingoms institucijoms (o krepšinininkui pareikalavus, pateikti dokumentą). Komisija pripažino, kad pareiškėjos pasirinktas atlygio mokėjimas sportininkams pažeidžia mokesčių įstatymus.

Taip pat šioje mokestinėje byloje Komisijai teko spręsti ginčą dėl pajamų natūra apskaičiavimo, t. y., ar pagrįstai sporto klubas dengia visas išlaidas sportininkų persikėlimui, apgyvendinimui ir transporto priemonių suteikimui; ar pagrįstai už suteiktą paramą yra apmokamos rėmėjų kelionės į sportininkų varžybas užsienyje; nagrinėjo už paramą suteiktų transporto priemonių panaudojimo sąlygas. Komisija pritarė mokesčių administratoriaus išvadai, kad pareiškėja neapskaičiavo ir nedeklaravo GPM bei valstybinio socialinio draudimo įmokų nuo paslaugų, skirtų žaidėjų ir jų šeimos narių privatiems poreikiams tenkinti.

2. Komisijai teko spręsti ne vieną mokestinę bylą, kurioje nagrinėjo kratos metu rastų pinigų apmokestinimo klausimą. Visos mokestinės situacijos pasitaikė skirtingos, nes baudžiamojo ar civilinio procesų metu buvo taikytos skirtingos poveikio priemonės. Vieniems mokesčių mokėtojams baudžiamasis persekiojimas buvo nutrauktas ir kratos metu rasti pinigai grąžinti savininkams, kitais atvejais – pinigai buvo konfiskuoti ar paimti valstybės nuosavybėn (tolimesniuose etapuose sprendžiant šeimininkio turto klausimą). Neabejotinai, ginčai, kuriuose susiduria skirtingos teisės šakos (administracinė / baudžiamoji / civilinė), kelia iššūkių. Tokiais atvejais Komisija išanalizuoja ir pasisako apie institucijų ar teismo priimtų sprendimų prejudicinę reikšmę, įvertina, ar kituose procesuose nustatytų faktinių aplinkybių reikšmė daro įtaką mokesčio dydžio apskaičiavimui.
3. Komisija analizavo, ar mokesčių administratorius teisėtai ir pagrįstai, vadovaudamasis MAĮ 69 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu turinio viršenybės prieš formą principu, Pareiškėjai papildomai apskaičiavo mokėtiną GPM bei su juo susijusias sumas. Išanalizavus sandorių sudarymo faktines aplinkybes bei vertinant šių sandorių ekonominį pagrindimą, jų seką ir verslo logiką, buvo padaryta išvada, kad akcininkas, būdamas vieninteliu įmonės akcininku (Portugalijos, Šveicarijos rezidentu mokesčių tikslais), per sąlyginai trumpą laikotarpį sudarė sau naudingų sandorių grandinę (akcijų pardavimą, dividendų išmokėjimą, reikalavimo teisių perleidimą, novacijos sutarties įforminimą), kurios tikrasis tikslas ir turinys buvo įmonės buhalterinėje apskaitoje jam kaip akcininkui suformuoti skolinius įsipareigojimus ir ateityje išmokėti neapmokestinamas pinigines lėšas, išvengiant GPM prievolės. Todėl Komisija konstatavo, kad Inspekcija pagrįstai, vadovaudamasi MAĮ 69 straipsniu, tariamai išmokėtas paskolos grąžinimo sumas perkvalifikavo į A klasės pajamų (dividendų) išmokėjimą ir apmokestino 15 proc. GPM tarifu.
4. Komisija nagrinėjo ginčą dėl Inspekcijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Pavyzdinių pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių (toliau – Vedlio pildymo taisyklės) nuostatų, pagal kurias akcijų perleidimo pajamos išskiriamos į dvi skirtingas rūšis, dėl ko apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas iš finansinių priemonių (toliau – FP) pardavimo, neatsižvelgiama į visą šių akcijų įsigijimo kainą.

Komisija nustatė, kad Vedlio pildymo taisyklėse įtvirtinami atskiri pajamų kodai deklaruojant pajamas iš akcijų pardavimo: daliai pajamų, kuriai taikoma 500 Eur atskaitymo lengvata, kai akcijos apmokamos, ir kuriai lengvata netaikoma, kai akcijos buvo gautos nemokamai, didinant įstatinį kapitalą. Dėl tokio dviejų kodų įtvirtinimo Vedlio pildymo taisyklėse mokesčių mokėtojas negali subendrinti

metinio FP perleidimo rezultato (neigiamo akcijų pardavimo rezultato („nuostolio“) ir / ar teigiamo rezultato („pelno“)) ir dėl to negali atskaityti visų faktiškai patirtų su akcijų įsigijimu susijusių išlaidų, kurios numatytos Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme (toliau – GPMĮ).

Komisija pažymėjo, kad ne GPMĮ nuostatų pagrindu, bet tik Vedlio pildymo taisyklėmis, kurios ir numato FP perleidimo pajamų išskirstymą į 11 ir 12 kodus, mokesčių mokėtojai apribojama teisė sumuoti metinį FP perleidimo pajamų rezultatą, dėl ko jam žymiai keičiasi mokestinės prievolės rezultatas, t. y. sukuriamą situaciją, kai mokesčių lengvatos taikymas pablogina mokesčių mokėtojo padėtį ir padidina mokestinę prievolę. Tokiu atveju, Komisijos nuomone, mokesčių administratorius įgyvendina ne jam priskirtas mokesčių administravimo funkcijas, bet nepagrįstai keičia ir esminius mokesčio elementus. Komisija padarė išvadą, kad Vedlio pildymo taisyklėse detalizuota pajamų iš FP pardavimo deklaravimo tvarka iš esmės prieštarauja FP pardavimo apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimo principams ir GPMĮ nuostatom.

5. Komisija analizavo situaciją, kai GPM ir su juo susijusios sumos apskaičiuotos, taikant MAĮ 69 straipsnio 1 dalies nuostatas, mokesčių administratoriui konstatavus, jog Pareiškėjas nedeklaravo gautų FP perleidimo pajamų. Pareiškėjas, dovanojimo sutartimis įvykdęs vaikų prievolės draudimo bendrovei, pripažintas atlygintinai pardavęs turėtas bendrovės akcijas ir gavęs apmokestinamų vertybinių popierių perleidimo pajamų.

Pareiškėjas įrodinėjo, kad pasirinktas įpėdinystės planavimo būdas nėra susijęs su mokestinės naudos siekiu, nei viename iš bendrovės, kurios akcijas jis valdė, akcijų perleidimo etapų pareiškėjas neturėjo teisės disponuoti jokia iš šių akcijų perleidimo atsiradusia menama nauda ar pajamomis, akcijų perleidimas atliktas neatlygintinai ir toks perleidimas negali būti prilyginamas pardavimui.

Komisijos vertinimu, išvados, kad buvo siekiama mokestinės naudos, negalima padaryti tik iš vertybinių sąskaitų išrašų. Komisija šioje byloje akcentavo mokesčių administratoriaus pozicijos dėl pareiškėjo nurodytų aplinkybių, pateiktų dokumentų ir nuosavybės teisės turinio vertinimo (disponavimo teisės šiame ginče vertinimo, dėl suteikto įgaliojimo valdyti akcijas teisinio vertinimo) svarbą.

Ginčai dėl muitų

1. Komisija nagrinėjo ginčą, kilusį dėl MD sprendimo, kuriuo MD neatleido pareiškėjos nuo importo PVM baudos sumokėjimo MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu, nustatęs, kad turėtos Inspekcijos administruojamų mokesčių permokos skolos muitinei atsiradimo dieną buvo mažesnės už nepriemoką muitinei pagal muitinės deklaracijas. Pareiškėja laikėsi pozicijos, kad žala valstybės biudžetui jos veiksmais nepadaryta, nes pareiškėja prievolės mokėti

importo PVM momentu įgijo teisę į importo PVM atskaitą, teise į atskaitą naudojamosi per tą patį laikotarpį, kuriuo atsirado ši teisė.

Komisija, remdamasi LVAT praktika, konstatavo, kad vien teisės į atskaitą, kuria gali būti pasinaudota arba nepasinaudota, turėjimas nereiškia, jog nebuvo padaryta žala biudžetui. Padarė išvadą, kad MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punkto taikymo prasme, teisės į PVM atskaitą turėjimo negalima prilyginti mokestinės permokos buvimui. Atkreipė dėmesį į tai, kad pagal PVMĮ 90 straipsnio 1 dalį, 85 straipsnio 1 dalį, pareiškėja savo teisę į importo PVM atskaitą už vieno mėnesio mokestinį laikotarpį galėjo įgyvendinti iki kito mėnesio 25 dienos.

2. Komisija taip pat sprendė ginčą dėl persikeliančio asmens atleidimo nuo importo PVM ir muitų, nedelsiant nepateikus muitinės deklaracijos ir neįforminus išleidimo į laisvą apyvartą procedūros. Muitinė pripažino, kad pareiškėja įvežė automobilį – persikeliančio gyventi asmens turtą, į Sąjungos muitų teritoriją ir nedelsdama jo nepristatė į muitinės įstaigą, ir nedeklaravo išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūrai, dėl ko apskaičiavo jai mokestinę prievolę muitinei. Pareiškėja teigė, kad tik dėl nežinojimo ir suklaidinimo, persikėlimo iš Norvegijos Karalystės į Lietuvos Respubliką metu, tinkamai ir laiku nedeklaravo automobilio muitinės procedūroms atlikti.

Komisija byloje konstatavo, jog mokesčių administratorius, priimdamas sprendimą dėl mokestinės prievolės pareiškėjai apskaičiavimo, neatsižvelgė į suformuotą teismų doktriną bei Sąjungos muitinės kodekso 86 straipsnio 6 dalyje įtvirtintą sąžiningumo vertinimą muitų teisės aktų nesilaikymo atveju. Nenustačiusi pareiškėjos veiksmuose siekio apgauti ir išvengti mokesčių mokėjimo, taip pat didelio aplaidumo, panaikino skundžiamą Muitinės departamento sprendimą.

3. Komisija nagrinėjo ne vieną mokestinį ginčą dėl tranzito procedūros tinkamo užbaigimo.

Sąjungos tranzito procedūra yra taikoma muitinės tranzito operacijoms tarp ES valstybių narių (ir Andoros bei San Marino) ir paprastai taikoma Sąjungai nepriklausančių prekių, kurioms taikomi muitai ir kiti importo mokesčiai, judėjimui, taip pat Sąjungos prekių, kurios tarp išvykimo vietos ir paskirties vietos ES turi būti gabenamos per trečiosios šalies teritoriją. Bendrojo tranzito procedūra taikoma prekėms, gabenamoms tarp ES valstybių narių ir bendrojo tranzito procedūros konvencijos šalių narių.

Procedūros neužbaigimas reiškia, kad prekės nebuvo pateiktos paskirties muitinei per nustatytą terminą arba nėra gauta oficialaus patvirtinimo apie procedūros pabaigą. Tuomet laikoma, jog tranzito procedūra įvykdyta netinkamai. Toks neužbaigimas turi rimtas mokestines pasekmes, nes preziumuojama, kad prekės galėjo likti ES, todėl atsiranda prievolė sumokėti importo mokesčius.

Procedūrų vykdytojams itin svarbu laiku gauti įrodymus apie prekių pateikimą paskirties muitinei – priešingu atveju taikomi importo mokesčiai ir sankcijos.

Valstybės geografinė padėtis lemia, kad Lietuva yra tranzito šalis, o dėl vykstančio karo yra nutrūkęs bet koks bendradarbiavimas su Rusija ir Baltarusija. Atitinkamai, procedūros vykdytojams tenka pareiga pateikti į bylą įrodymus, kad prekės buvo išvežtos iš ES teritorijos ir buvo tinkamai pristatytos paskirties muitinei. Kaip rodo mokestinių ginčų praktika, dažniausiai verslas surenka papildomus įrodymus, todėl muitinės priimti sprendimai perduodami muitinei nagrinėti iš naujo.

Komisija sprendė ginčą dėl muitinės prievolės įregistravimo pagrįstumo ir teisėtumo, mokesčių administratoriui nustačius, kad pareiškėja, būdama muitinio sandėliavimo procedūros pagal elektroninę importo deklaraciją vykdytoja, neįvykdė pareigos užtikrinti, kad muitinės prižiūrimos prekės nebūtų paimtos iš muitinės priežiūros be muitinės leidimo. Komisija nurodė, kad pareiga ir atsakomybė už tinkamą muitinės procedūros įforminimą po reeksporto sustabdymo tenka pareiškėjai, išvežimo muitinės įstaiga atlieka tik kontrolės vaidmenį ir užtikrina sankcijų (draudimo parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti Reglamento (EB) Nr. 765/2006 XVIII priedo 1 bb straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. 833/2014 XXIII priedo 3k straipsnyje nurodytas prekes, kuriomis gali būti prisidedama prie Baltarusijos ir Rusijos pramonės pajėgumų didinimo) laikymąsi, bet neperima atsakomybės už prekes.

Komisija priėmė sprendimus tenkinti pareiškėjos skundus ir panaikino MD sprendimus, kuriais pareiškėja nebuvo atleista nuo apskaičiuotų importo PVM delspinigių sumokėjimo. Komisija konstatavo, kad MD netinkamai taikė solidariosios atsakomybės principus ir nepagrįstai priskyrė pareiškėjai prievolės mokėti delspinigius už importo PVM, kuriuos sumokėjo kita bendrovė (importuotojas). Vadovaudamasi Sąjungos muitinės kodekso 77 straipsnio 3 dalimi, PVMĮ 2 straipsnio 25 dalimi ir 94 straipsniu, Civilinio kodekso 6.6 straipsnio 6 dalimi, ESTT praktika (C-714/20, C-204/09, C-611/17 ir kt.), LVAT 2025-11-04 nutartimi adm. byla Nr. eA-1266-442/2025, Komisija konstatavo, kad importuotojas yra vienintelis asmuo, privalantis sumokėti importo PVM; netiesioginis atstovas negali būti laikomas solidariu skolininku, nebent tai aiškiai ir nedviprasmiškai nustatyta nacionalinėje teisėje; muitinė nagrinėtose bylose nepateikė įrodymų, kad pareiškėjai atsirado importuotojo funkcijos ar atsakomybė.

Taršos mokestiniai ginčai

Komisija sprendė ne vieną mokestinį ginčą, susijusį su MUAT, kurių metu pripažino, kad mokesčių administratorius pagrįstai ir teisėtai skaičiavo mokėtinas MUAT sumas, tačiau visais atvejais Komisija, vadovaudamasi LVAT praktika, Konstitucinio Teismo išaiškinimais, teisingumo, protingumo ir proporcingumo principais, sumažino taikytą MUAT baudinę dalį.

Komisija nagrinėjo bylą, kurioje nustatė, kad pareiškėja turi mokesčio už polietilenterftalato (toliau – PET) pakuotes nepriemoką, o už plastikinę pakuotę – mokesčio permoką. Atsižvelgusi į nustatytus pakuočių sutvarkymo įkainius ir įvertinusi dėl pareiškėjos klaidos tinkamai nedeklaruotus PET pakuočių kiekius, Komisija sprendė, kad pareiškėja gamintojų ir importuotojų asociacijai (toliau – asociacija) už pakuočių sutvarkymą 2022 m. sumokėjo mažiau, nei būtų mokėjusi teisingai deklaruojanti pakuotės rūšis (PET įkainis didesnis nei plastikinės pakuotės), tačiau 2023 m. sumokėjo daugiau, nei būtų mokėjusi teisingai deklaruojanti pakuotės rūšis (PET įkainis mažesnis nei plastikinės pakuotės), t. y. bendrame rezultate asociacijai už pakuočių sutvarkymą sumokėjo daugiau, nei būtų sumokėjusi, jei nebūtų padariusi klaidos, ir neturi galimybės šių sumų susigrąžinti. Nagrinėjamoje byloje susiklostė situacija, kai pareiškėja, deklaruojanti visą gaminiais pripildytos pakuotės kiekį, tik neišskyrusi PET pakuotės rūšies, dėl šios klaidos ne tik nepasinaudojo mokesčio lengvata, neturi galimybės susigrąžinti permokėtų sumų iš asociacijos, tačiau patikrinimo metu jai apskaičiuotas mokestis padidintu tarifu, pritaikius koeficientą 2. Įvertinusi nustatytų faktinių aplinkybių visetą, atsižvelgusi į teisės pažeidimo pobūdį (padaryta techninė klaida), jo mastą bei teisingumo ir protingumo kriterijus, Komisija koeficientą 2 sumažino iki koeficiento 1.

APIBENDRINIMAS

Įvertinus Komisijos 2025 metų mokestinių ginčų nagrinėjimo rezultatus, galima konstatuoti, kad mokestinių ginčų srityje ir toliau dominuoja ginčai dėl PVM, GPM, muitų ir PM. Dažniausia mokestinių ginčų tematika yra susijusi su sandorių realumo vertinimu, galimų mokesčių vengimo schemų taikymu, PVM atskaitos pripažinimu, muitų procedūrų taikymu bei sąnaudų pripažinimo problematika. Dažniausiai mokesčių administratorių sprendimai keičiami dėl nepakankamo faktinių aplinkybių įvertinimo, naujų įrodymų pateikimo, mokesčių teisės principų pritaikymo bei dėl neišsamaus sprendimų motyvavimo.

Mokesčių mokėtojų teisės įgyvendinamos per ikiteisminę ir teisminę mokestinių ginčų nagrinėjimo tvarką. Komisija veikia kaip ikiteisminio mokestinių ginčų nagrinėjimo institucija, kuri užtikrina asmenų teises išspręsti mokestinius ginčus neteismine tvarka. Reikšminga dalis mokesčių administratorių sprendimų panaikinami visiškai arba iš dalies, grąžinami mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo. Komisija nuosekliai remiasi teismine praktika – LVAT, Teisingumo Teismo jurisprudencija (ypač PVM bylose) bei, keldama klausimus Teisingumo Teismui dėl prejudicinio sprendimo, pati prisideda prie praktikos formavimo Europos Sąjungoje. Komisija, atlikdama pavestas funkcijas, vadovaujasi teisėtumo, pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms, atvirumo bei efektyvumo principais.

Apibendrinant Komisijos 2025 metų veiklos metinėje ataskaitoje pateiktą informaciją ir statistinius veiklos rodiklius, reikia pažymėti, kad Komisija iš esmės pasiekė 2025 metų strateginiame veiklos plane nurodytus tikslus ir įgyvendino numatytas priemones.